

Kuluttajien energianeuvonta:**Kentällä tapahtuvaan kuluttajien energianeuvontaan
pyydetään hanke-esityksiä maakuntakeskuksista**

Motiva Oy pyytää työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta hanke-esityksiä alueellisen neuvonnan käynnistämiseksi. Esityksiä toivotaan ensisijaisesti maakuntakeskuksilta tai niiden valtuuttamilta toimijoilta. Tavoitteena on yksi hakemus jokaisesta maakunnasta tai maakuntien yhteishakemuksia.

Hakulomake paikallisen ja/tai alueellisen kuluttajien energianeuvonnan hankkeille löytyy osoitteesta: www.kuluttajienenergianeuvonta.fi

Esitykset toimitetaan Motiva Oy:lle joko sähköisesti osoitteeseen:
hakemukset@kuluttajienenergianeuvonta.fi

tai postitse osoitteeseen:

Motiva Oy, Kuluttajien energianeuvonta/hakemukset, PL 489, 00101 Helsinki
(käyntiosoite Urho Kekkosen katu 4-6 E, 4.krs).

Esitykset tulee toimittaa tiistaihin 31.1.2012 klo 16.00 mennessä Motivaan.

1. Tausta

Kuluttajilla on keskeinen asema haasteellisten energiatehokkuustavoitteiden toteuttamisessa. He tarvitsevat tietoa päätöksentekonsa ja toimintojensa tueksi asumiseen, rakentamiseen ja liikkumiseen.

Osana kuluttajien energianeuvontajärjestelmän kehittämistä on vuosina 2010–2011 toteutettu 24 kuluttajien energianeuvonnan pilottiprojektia, joita työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) ja Sitra ovat rahoittaneet yhteensä noin 1,8 milj. eurolla. Näistä hankkeista ja niistä tehdyn ulkopuolisen arvioinnin pohjalta on saatu kokemuksia neuvontatyön toteuttamiseen, jossa mm. kunnat nähdään keskeisinä paikallisina ja alueellisina toimijoina.

Paikallinen ja alueellinen kuluttajien energianeuvonta eli kentällä tapahtuva neuvonta on yksi osa-alue valtakunnallisessa kuluttajien energianeuvontajärjestelmässä, jota Motiva Oy koordinoi ja kehittää TEMin nimittämänä valtakunnallisena koordinaatiokeskuksena.

Valtakunnallisen energianeuvonta järjestelmän keskeiset osa-alueet ovat www-portaali, puhelin- ja sähköpostineuvonta, neuvontatyö kentällä, neuvojien työkalut, koulutus ja laadunvarmistus, viestintä ja markkinointi, seuranta ja vaikutusten arviointi, sekä toiminnan koordinaatio ja verkottaminen.

Energianeuvonnassa tehdään yhteistyötä eri hallinnonalojen kesken. Parhailtaan on käynnissä myös mm. korjausneuvonnan kehittäminen (www.korjaustieto.fi/neuvonta), liikkumisen ohjauksen hankehaku (www.motiva.fi/liikkumisenohjauksenohjelma) ja maatilojen energiaohjelma (www.motiva.fi/maatilat).

2. Neuvonnan kohde

Kuluttajille tarjottava kattava energianeuvonta, jonka aihepiireinä ovat asumisen energiatehokkuuteen liittyvät kysymykset, kotitalouksien laitehankinnat, rakennusten lämmitys ja lämmitystapavalinnat ja uudis- ja korjausrakentamisen energiatehokkuus. Neuvontaa voidaan tarjota eri painotuksin.

Neuvonnan tulee olla kuluttajille pääsääntöisesti maksutonta. Tavoitteena on neuvontatoiminnan ulottaminen koko maakunnan alueelle. Alkuvaiheessa alueellinen kattavuus voi olla suppeampaa.

3. Neuvonnan aikajänne ja rahoitus

Tavoitteena on pitkäjänteinen kuluttajille suunnattu neuvontatoiminta. Toimijoiden kanssa on tarkoitus solmia monivuotinen puitesopimus esimerkiksi vuosiksi 2012–2016. Jatkotilaus tehdään aina vuosittain käytettävissä olevat julkiset ja muut resurssit sekä edellisen vuoden toiminta ja tulokset huomioon ottaen.

Tavoitteena on tulevaisuudessa hyödyntää myös EU:n rakennerahastojen mahdollisuuksia energianeuvontatyön rahoituksessa.

Sitoutuminen neuvontatyöhön oman ja/tai muun rahoituksen muodossa on edellytys toiminnalle. TEM:n rahoitusosuus on pääsääntöisesti enintään 50 % kustannuksista.

Kentällä tapahtuvaan neuvontaan on vuonna 2012 käytettävissä noin 450 000 €. Jatkossa pyritään vuosittain vähintään samansuuruiseen resurssiin.

4. Kelpoisuusehdot neuvonnan toteuttajalle

Hanke-esityksiä pyydetään ensisijaisesti maakuntakeskuksilta tai heidän valtuuttamiltaan toimijoilta (liite 1: Lista maakuntakeskuksista). Hanke-esitysten tulee vastata seuraaviin asetettuihin tavoitteisiin:

- Työssä tulee käyttää nimettyjä asiantuntijoita, joilla on kokemusta neuvontatyöstä sekä asiantuntemusta kuluttajille suunnattavasta energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian aihepiiristä mahdollisimman laajasti.
- Neuvonta ei voi pohjautua yhden henkilön tai asiantuntijan varaan, vaan varajärjestelyt on turvattava ja selkeästi osoitettava hanke-esityksessä.
- Työssä voi tarvittaessa hyödyntää hyviksi osoittautuneita, osaavia ja pitkän kokemuksen omaavia ulkopuolisia neuvontaorganisaatioita.
- Mikäli neuvontatoiminnassa hyödynnetään alihankintoja, tulee nämä selkeästi yksilöidä esityksessä. Edellä esitetyt vaatimukset pätevät myös mahdollisiin alihankkijoihin.
- Organisaation muun toiminnan/toimintatapojen tulee tukea neuvontatyön toteuttamista. Organisaatiolta edellytetään mm. viestintäosaamista ja -käytäntöjä.

5. Toimintaan liittyvät vaatimukset

Yhteistyö

Neuvonnan tulee olla aktiivista ja vuorovaikutteista.

Paikallinen ja alueellinen monipuolinen yhteistyö on vahvasti suositeltavaa toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden varmistamiseksi. Hyviä yhteistyökumppaneita voi löytyä mm. alueen energiatehokkuussopimuskunnista, korjausrakentamisen neuvojista, energiayhtiöistä sekä liikkumisen ohjauksen hankkeista. Yhteistyötahot voivat vaihdella eri maakuntakeskuksissa/maakunnissa.

Maakuntatasolla toimijoita kannustetaan aktiiviseen tiedon vaihtoon ja yhteistyöhön maakuntaliiton kanssa, tavoitteena on mm. hyödyntää EU:n rakennerahastojen rahoja energianeuvontaan.

Varsinainen neuvontatyö

Neuvontaa voidaan toteuttaa eri tavoin ja eri painotuksin, kuitenkin niin, että neuvonta sisältää mahdollisimman monipuolisesti kuluttajien energiankäyttöön liittyviä aihealueita.

Kuluttajien energianeuvonnan koordinaatio:

- tuottaa kenttäneuvontaan työkaluja ja neuvonta/viestintäaineistoja kentällä tapahtuvan neuvonnan tueksi.
 - Näiden kehittämisessä pyritään hyödyntämään osaavia ja pitkän kokemuksen omaavia toimijoita.
 - Tällä hetkellä olemassa olevia energiatehokkuuteen ja uusiutuvaan energiaan liittyviä neuvonta-aineistoja on koottu muun muassa Motivan [www-sivuille: www.motiva.fi/julkaisut](http://www.motiva.fi/julkaisut).
- välittää uusinta tietoa ja osaamista mm. koulutusten kautta.
- edistää yhteistyö- ja verkottumismahdollisuuksia muiden neuvojien, toimijoiden ja Motivan kanssa.

Toteuttajalle asetettavat yhteiset toiminnalliset vaatimukset

Toteuttaja veloitetaan sitoutumaan koordinoitun järjestelmän kehittämiseen mm.

- osallistumalla neuvojien yhteisiin koulutus- ja verkottumistilaisuuksiin (arvio 2-3 krt/v)
- antamalla palautetta mm. kehitettävien työkalujen ja toimintojen kehittämisestä
- raportoimalla toiminnastaan ja sen vaikutuksista tilaajan esittämän mallin mukaan

Maakunnallisten ohjausryhmien perustaminen on toivottavaa yhteistyön varmistamiseksi eri toimijoiden kanssa.

Rajaukset

Tutkimus-, tuotekehitys- ja selvityshankkeita ei rahoiteta, ei myöskään yleisviestintähankkeita.

Neuvonnan tueksi tuotetaan valtakunnallisesti Motivan koordinoimana materiaalia ja työkaluja sekä valtakunnallinen energianeuvonnan verkkoportaali, joten **erillisten verkkosivujen tai laajojen viestintäaineistojen tuottamista ei rahoiteta.**

Kuluttajille maksullista konsultoinnin omaista työtä ei rahoiteta.

6. Kriteerit

Hankkeita arvioitaessa annetaan painoa

- toteutettavuudelle ja vaikuttavuudelle, kuten alueelliselle kattavuudelle
- toiminnan jatkuvuudelle, pitkäjänteisyydelle (sitoutuminen esimerkiksi 5 vuodeksi)
- verkottumiselle ja yhteistyölle eri maakunnallisten toimijoiden kanssa (maakuntaliitot, ELY-keskukset, energiatehokkuussopimuskunnat, korjausrakentamisen neuvonta, energiayhtiöt, liikkumisen ohjauksen hankkeet)
- omarahoitusosuuden suuruudelle
- innovatiivisuudelle ja uusille avauksille

7. Esitysten teko

Hanke-esitykset tehdään verkkosivuilta www.kuluttajienenergianeuvonta.fi löytyvällä lomakkeella, joka toimitetaan Motivaan.

Hanke-esitykseen tulee liittää suunnitelma, josta ilmenevät:

- Tavoitteet.
- Toteutussuunnitelma ja aikataulu. Toteutussuunnitelmasta tulee ilmetä, miten neuvontaa aiotaan toteuttaa käytännössä. Suunnitelmassa pyydetään huomioimaan kaikille neuvontaorganisaatioille yhteiset velvoitteet (kuvattu kohdassa 5 eli esim. koulutus- ja verkottumistilaisuuksiin osallistuminen, raportoinnit jne.)
- Hyödyntämissuunnitelma, josta tulee käydä ilmi toiminnan arvioitu vaikuttavuus sekä mm. yhteistyötahot ja heidän kanssaan tapahtuva toiminta/verkottuminen.
- Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma, joissa eritellään eri kustannuslajit ja rahoittajien osuudet.
- Henkilöresurssien tarve palkkojen ja palkkioiden laskentaperusteineen. Henkilöiden osaaminen ja kyky toimia neuvonnassa tulee esittää.
- Kuvaus esitykseen liittyvien aiempien toimintojen tuloksista sekä mahdollisista yhtymäkohdista muihin kuluttajien energianeuvontaa sivuaviin aikaisempiin ja samanaikaisiin hankkeisiin.
- Hankkeen vastuullinen johtaja.

Suunnitelmassa tulee myös esittää siihen liittyvät mahdolliset riskit ja niihin varautuminen (kuten varahenkilöjärjestelyt jne.).

Vuodelle 2012 tulee esittää yksityiskohtainen suunnitelma edellä kuvatun mukaisesti. Vuosille 2013–2016 esitetään alustava suunnitelma toiminnasta tarkoituksenmukaisessa laajuudessa.

8. Hanke-esitysten käsittely

Motiva Oy tekee käynnistettävistä hankkeista päätöksen yhteistyössä TEM:n kanssa. Ennen päätöksiä kuullaan kuluttajien energianeuvonnan ohjausryhmää.

Kuluttajien energianeuvonnan koordinoinnissa tehdään valtakunnallisesti yhteistyötä mm. korjausrakentamisen neuvonnan, liikkumisen ohjauksen, maatilojen energiaohjelman ja energiayhtiöiden neuvonnan kanssa. Koordinaatiolla edistetään myös seututasolla eri neuvontapalveluja tuottavien tahojen välistä tiedon kulkua.

9. Hankkeiden toteutus, laskutus ja raportointi

TEM/Motiva -rahoitus maksetaan jälkikäteen laskuja vastaan sopimuksen mukaisesti. Laskujen yhteydessä esitetään lyhyt selostus hankkeen etenemisestä.

Vuotuisen loppulaskun yhteydessä toimitetaan yhteenveto ja arvio hankkeen tavoitteiden toteutumisesta ja vaikutuksista sekä mahdollisista eteen tulleista ongelmista.

Hankkeen toteutuksessa noudatetaan TEM:n laskutusohjetta ja koordinaation antamia raportointi- ja viestintäohjeita.

10. Lisätietoja:

Motiva Oy (2.1.2012 lähtien)

Päivi Laitila, puh. 0424 281 212

Irmeli Mikkonen, puh. 0424 281 213 (poissa 9.–12.1.2012)

www.kuluttajienenergianeuvonta.fi

- mm. vuonna 2011 toteutettu arviointi
- perustietoa vuosina 2010–2011 toteutetuista neuvonnan pilothankkeista

<i>Jakelu:</i>	<i>Tiedoksi:</i>
Maakuntakeskusten kirjaamot (liite 1) Maakuntaliittojen kirjaamot Vuosina 2010-2011 toteutettujen kuluttajien energia- neuvonnan pilothankkeiden vastuu- ja yhdyshenkilöt Kuluttajien energianeuvonnan ohjausryhmä	Maakuntakeskusten kunnanvaltuustojen ja -hallitusten puheenjohtajat Maakuntaliittojen valtuustojen ja hallitusten puheenjohtajat

Liite 1: Lista maakuntakeskuksista

Maakunta	Maakuntakeskus
1. Uusimaa	Helsinki
2. Varsinais-Suomi	Turku
3. Satakunta	Pori
4. Häme, Kanta Häme	Hämeenlinna
5. Pirkanmaa	Tampere
6. Päijät-Häme	Lahti
7. Kymenlaakso	Kotka
8. Etelä-Karjala	Lappeenranta
9. Etelä-Savo	Mikkeli
10. Pohjois-Savo	Kuopio
11. Pohjois-Karjala	Joensuu
12. Keski-Suomi	Jyväskylä
13. Etelä-Pohjanmaa	Seinäjoki
14. Pohjanmaa	Vaasa
15. Keski-Pohjanmaa	Kokkola
16. Pohjois-Pohjanmaa	Oulu
17. Kainuu	Kajaani
18. Lappi	Rovaniemi
19. Åland	Mariehamn